

ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาล
ในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล*
EXPERIENCE OF NURSE PRECEPTORS OF NURSING STUDENT
IN THE NURING ADMINISTRATION PRACTICUM

ธีรภัทร นวลแก้ว

Theeraphat Nualkaew

สกาวรัตน์ ไกรจันทร์

Sakaorat Kraichan

วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม สถาบันพระบรมราชชนก

Srimahasarakham Nursing College, Praboromarajchanok Institute, Thailand

E-mail: therapat@smnc.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การทำงานของพยาบาลพี่เลี้ยงในการสอนภาคปฏิบัติวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยาแบบตีความ ผู้ให้ข้อมูลเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการเป็นพี่เลี้ยง จำนวน 16 คน รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ร่วมกับการบันทึกเทป การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดของเลียวนาร์ต สร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัยตามเกณฑ์ของลินคอล์นและคูบา ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ของพยาบาลพี่เลี้ยงในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล จำแนกได้ 4 ประเด็นหลัก คือ 1) การได้รับมอบหมายเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง เป็นการมอบหมายจากหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยงแบบ 1:1 2) การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 2.1) การเตรียมความรู้ เป็นการเตรียมความรู้ด้วยตนเองของพยาบาลพี่เลี้ยงแต่ละคน และ 2.2) การเตรียมใจ 3) การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 3.1) สร้างสัมพันธภาพ เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงกับนักศึกษาพยาบาล 3.2) บทบาทผู้สอน 3.3) บทบาทผู้ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา 3.4) ทบทวนการทำงาน และ 3.5) การเป็นแบบอย่าง และ 4) ระยะเวลาสิ้นสุดการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 4.1) การติดตามประเมินผล และ 4.2) สุขใจในการทำหน้าที่ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายหลังปฏิบัติบทบาทของ

* Received February 15, 2022; Revised May 2, 2022; Accepted May 19, 2022

พยาบาลพี่เลี้ยง จากผลการศึกษาค้นคว้าทำให้เข้าใจถึงประสบการณ์การทำงานของพยาบาลพี่เลี้ยงในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมของพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับนักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานต่อไป

คำสำคัญ: ประสบการณ์, พยาบาลพี่เลี้ยง, นักศึกษาพยาบาล, วิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล

Abstract

this qualitative research aimed to study was to explain the nurse preceptors work as experienced of nursing student in the nursing administration practical teaching. This study used Heidegger's hermeneutic phenomenological approach. Sixteen professional nurses were willing to participate in this study. Data were purposively collected using individual in-depth interviews based on the researcher-generated interview guidelines and were analyzed using Leonard's method. The data trustworthiness was established following Lincoln and Guba's criteria. The findings of this study revealed 4 thematic core categories reflected including 1) being assigned to be a member, It was an assignment as a nurse preceptor from a head nurse using a one-to-one nursing mentor system. 2) Preparation for nurse preceptor's role, consists of 2 subthemes including (1) knowledge preparation, Self-knowledge preparation of each nurse preceptor and (2) mental preparation 3) nurse preceptor's role, consists of 5 subthemes including (1) make a relationship, make a relationship between nurse preceptors and nursing students (2) educator's role (3) advisor and counselor's role (4) action review and (5) role model 4) the end of nurse preceptor's role, consists of 2 subthemes including (1) evaluation and (2) happiness at work, feeling after performing the nurse preceptor's role. The results of this study described the experience of nurse preceptors of nursing students in the nursing administration curriculum that can be used as a basis for nurse preceptor's preparation of nursing students for further practice.

Keyword: Experiences, Nurse Preceptors, Nursing students, Nursing Administration Practicum

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยการศึกษาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่จะส่งผลให้บัณฑิตพยาบาลมีความรู้ (Knowledge) และมีทักษะหรือความชำนาญในการปฏิบัติ (Skill) การเรียนการสอนภาคปฏิบัติจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาที่จะช่วยให้นักศึกษามีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและฝึกทักษะการปฏิบัติการพยาบาล สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีอาจารย์พยาบาลอย่างเพียงพอที่จะดูแลและสอนนักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ซึ่งสภาการพยาบาลได้กำหนดเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาการพยาบาล และการผดุงครรภ์เกี่ยวกับอัตราส่วนของอาจารย์พยาบาลต่อนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติแต่ละรายวิชา ไม่เกิน 1:8 (สภาการพยาบาล, 2562) เพื่อให้การเรียนรู้ภาคปฏิบัติของนักศึกษามีคุณภาพและเกิดความปลอดภัยต่อผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการจากเกณฑ์กำหนดดังกล่าวข้างต้นของสภาการพยาบาล สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีอาจารย์สอนภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ แต่จากสถานการณ์การขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในปัจจุบัน ส่งผลกระทบทั้งต่อสถานบริการสุขภาพและสถาบันการศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีอาจารย์พยาบาลไม่เพียงพอ จึงมีการพัฒนาพยาบาลพี่เลี้ยง (Nurse preceptor) เพื่อช่วยสอนภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาพยาบาล และในปัจจุบันการใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยงในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเกิดมากขึ้น (Kalischuk, R.G., et al., 2013) ดังนั้นพยาบาลพี่เลี้ยงจึงถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล การใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยงในการจัดการศึกษาพยาบาลเป็นยุทธวิธีหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในคลินิก บทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงในการสอนนักศึกษาพยาบาลประกอบด้วย การสอน (Teaching) การนิเทศการฝึกปฏิบัติ (Supervision) ให้คำปรึกษา/ แนะนำ (Counselling) เป็นตัวแบบบทบาทพยาบาลที่ดี (Role model) เป็นแหล่งความรู้ (Resource person) และประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลพี่เลี้ยงเป็นบุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานประจำในหอผู้ป่วยที่มีนักศึกษาพยาบาลขึ้นฝึกปฏิบัติงาน มีคุณสมบัติในด้านการปฏิบัติงานดี มีความเชี่ยวชาญหรือมีทักษะทางการพยาบาล มีภาวะผู้นำ และถ่ายทอดรูปแบบการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ดีแก่นักศึกษาพยาบาลได้ สัมพันธภาพระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงกับนักศึกษาพยาบาลที่สอนในระบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to one) ทำให้เกิดความใกล้ชิดกับแบบพี่น้อง และพบว่า การใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยงสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้มากขึ้น (ชวีกา นฤพนธ์จิรกุล และอารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2563)

วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคามมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลซึ่งได้นำระบบพยาบาลพี่เลี้ยงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่อยู่แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ทำหน้าที่

พยาบาลที่เลี้ยง ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล เพราะพยาบาลที่เลี้ยงเป็นผู้เชี่ยวชาญในการดูแลผู้รับบริการกลุ่มต่างๆ จึงเป็นทั้งแหล่งความรู้ และแหล่งประสบการณ์ที่สำคัญ รวมทั้งมีส่วนในการเอื้ออำนวย ส่งเสริม สนับสนุน จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้และเป็นต้นแบบของบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลต่อทักษะการปฏิบัติพยาบาล เจตคติต่อวิชาชีพ ภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม และลดความวิตกกังวล กลัว ในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล (จันทนา โปรายเงิน และแสงจันทร์ สุนันตะ, 2561) รวมถึงบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง ส่วนใหญ่จะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ 2 ด้าน คือด้านการให้บริการพยาบาล และด้านหน้าที่ผู้สอน ซึ่งการปฏิบัติบทบาทควบคู่ทั้ง 2 ถือว่าค่อนข้างเป็นภาระงานที่หนัก ผู้ที่จะปฏิบัติบทบาทในลักษณะดังกล่าวได้จะต้องมีใจรักและมีความพร้อม (อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์, 2561) จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสบการณ์การเป็นพี่เลี้ยงของพยาบาลวิชาชีพที่สอนภาคปฏิบัตินักศึกษาฝึกปฏิบัติรายวิชา ปฏิบัติบริหารการพยาบาลในเชิงกลุ่มเล็กโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการแสวงหาความจริงในบุคคลที่มีประสบการณ์ตรง ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาตีความ (Hermeneutic phenomenology) ตามแนวคิดของไฮเดกเกอร์ ซึ่งว่าด้วยการตีความ หรือให้ความหมายต่อปรากฏการณ์ที่ศึกษา เน้นที่ประสบการณ์ชีวิตมนุษย์ ทำให้เกิดความเข้าใจในการให้ความหมายของบุคคลต่อประสบการณ์นั้นๆ สะท้อนให้เห็นประสบการณ์นั้นอย่างลึกซึ้ง (Heidegger, M., 1992) และผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานของพยาบาลที่เลี้ยง และสนับสนุนพยาบาลที่เลี้ยงให้สามารถปฏิบัติงานในการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาประสบการณ์การทำงานของพยาบาลที่เลี้ยงในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยาแบบตีความ ตามแนวคิดของไฮเดกเกอร์ (Heidegger, M., 1992) เพื่อศึกษาประสบการณ์การทำงานของพยาบาลที่เลี้ยงในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล และเลือกพื้นที่ที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่ง ที่มีการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล โดยให้พยาบาลที่เลี้ยงที่ทำหน้าสอนและนิเทศในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลได้อธิบายถึงเรื่องราว และประสบการณ์ที่ตนเองประสบ ซึ่งเน้นการทำความเข้าใจความหมายของประสบการณ์ในทัศนะของบุคคลผู้ที่ได้รับประสบการณ์นั้น และสื่อสารความหมายของประสบการณ์ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูล เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (Criteria) ดังนี้ 1) พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง 3 ปี ขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ผ่านระยะของการปรับตัวในการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง (Benner, P., 2001) และ 2) ยินดีเข้าร่วมการวิจัยตลอดระยะเวลาการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กัน เป็นกระบวนการต่อเนื่องจนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว โดยผู้วิจัยยุติการเก็บข้อมูลเมื่อไม่พบรูปแบบข้อมูลใหม่ หรือข้อค้นพบอื่นมาเพิ่มเติม ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 16 คน

เครื่องมือวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ ถือว่าผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในกระบวนการรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลวิจัย สำหรับแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามตามแนวคิดการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา กำหนดวัตถุประสงค์ของคำถามตามปัญหาการวิจัย แล้วเขียนแนวคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเป็นประเด็นกว้างๆ และมีความยืดหยุ่นตามการสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุมตรงประเด็นที่ต้องการศึกษามีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์นำร่องผู้ที่ให้ข้อมูล จำนวน 3 ราย และนำแนวคำถามดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการพยาบาล จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบและปรับแนวคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังตัวอย่างข้อคำถาม “การมอบหมายหน้าที่ในการเป็นพี่เลี้ยงของท่านเป็นอย่างไร” “ในการทำหน้าที่พยาบาลพี่เลี้ยงท่านทำอะไรบ้าง และทำอย่างไร” เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) ตามแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guideline) และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในวันที่สิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงานรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากพยาบาลพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่สอน และนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ตามแนวทางพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล และให้ผู้ให้ข้อมูลได้ลงชื่อแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย รวมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย แล้วขออนุญาตวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ตามความสมัครใจ และความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงการรักษาความลับด้วยการที่ผู้วิจัยทำการถอดเทปคำสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และในรายงานการศึกษาไม่มีการเปิดเผยชื่อ หรือลักษณะของผู้ให้ข้อมูลที่อาจนำไปสู่การรู้จักผู้ให้ข้อมูล และข้อมูลทั้งหมดจะนำเสนอและสรุปผลในภาพรวมเพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตในการบันทึกเสียงและการจดบันทึกย่อขณะทำการสัมภาษณ์ และมีการสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้นก่อนนำเข้าสู่ประเด็นการสัมภาษณ์ ขณะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ฟังอย่างตั้งใจ ระมัดระวังท่าทีของตนเองระลึกถึงบทบาทในฐานะ

นักวิจัย เคารพ ไม่ตัดสินหรือวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงออก และติดตามผู้ให้ข้อมูลทั้งเนื้อหาสาระ อารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนปฏิบัติการที่เกิดขึ้น วิเคราะห์และจับประเด็น ใช้ทักษะ การถาม การสะท้อน การทวนคำที่ผู้ให้ข้อมูลพูดออกมาและขอความกระจ่างชัด ตลอดจนการสรุปสาระสำคัญ ระหว่างดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามในกรณีที่ไม่สะดวก และหากไม่มีความพร้อมในการให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะสอบถามถึงความต้องการในการหยุดพัก หรือยุติการสัมภาษณ์และนัดหมายการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป ทั้งนี้ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเปิดโอกาสให้พยาบาลที่เลี้ยงซึกถามได้ตลอดเวลาเมื่อเกิดข้อสงสัย ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 45 - 60 นาที และทำการสัมภาษณ์พยาบาลที่เลี้ยง รายละเอียด 2 - 3 ครั้ง ทั้งนี้การสัมภาษณ์จะสิ้นสุด เมื่อข้อมูลมีความเพียงพอและความอิ่มตัวข้อมูล (Saturation) ซึ่งผู้วิจัยจะยุติการเก็บข้อมูลเมื่อไม่พบรูปแบบข้อมูลใหม่ หรือข้อค้นพบอื่นมาเพิ่มเติมอีก โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564 ถึง มกราคม พ.ศ. 2565

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

ลินคอล์นและคูบา กล่าวว่า การพิจารณาความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ประการ คือ ความน่าเชื่อถือ (credibility) ความสามารถในการถ่ายโอน (transferability) ความสามารถในการพึ่งพา (dependability) และความสามารถในการยืนยัน (conformability) (Lincoln YS., & Guba EG., 1985) ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีการ ดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล (Member checking) โดยนำข้อค้นพบเบื้องต้น (Preliminary themes) ไปให้ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตรวจสอบ ข้อค้นพบเบื้องต้นประกอบด้วยรหัสของข้อมูล (Coding) และข้อความจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยให้ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์กับชื่อรหัสที่กำหนดสาระข้อความนั้น มีความสอดคล้องกันหรือไม่ และการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Peer debriefing) เป็นการนำผลการวิเคราะห์และข้อสรุปไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยเชิงคุณภาพ และมีประสบการณ์การเป็นพยาบาลที่เลี้ยงมาก่อน เป็นผู้ตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อค้นพบในการวิจัยนี้ขอความร่วมมือจากด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการพยาบาล จำนวน 1 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบประเด็นที่ได้จากการศึกษา

2. ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) เมื่อผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว มองเห็นถึงประสบการณ์ของพยาบาลที่เลี้ยงรายอื่นว่าเหมือนหรือแตกต่างจากตนเองอย่างไร รวมถึงผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า

กระบวนการทำงานของพยาบาลพี่เลี้ยง และหมวดหมู่ที่ได้จากการศึกษาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริง และเมื่ออ่านผลการวิเคราะห์แล้วสามารถเข้าใจเรื่องราว และมองเห็นภาพของประสบการณ์

3. ความสามารถในการพึ่งพา (dependability) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จดบันทึก และการสังเกต ไปตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้การวิจัยเชิงคุณภาพ และมีประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงมาก่อน ในประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษา และข้อมูลที่ได้จากเอกสารวิชาการต่างๆ เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

4. ความสามารถในการยืนยัน (conformability) เป็นการตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งการบันทึกเทป การถอดเทปแบบคำต่อคำ และการบันทึกภาคสนาม การกำหนดหมวดหมู่ย่อยและหมวดหมู่ใหญ่ รวมถึงการกำหนดหมวดหมู่หลัก ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนโดยการฟังซ้ำหลายรอบ มีการอ้างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาตามวิธีของเลียวนาร์ด (ชัชวาล วงศ์สารี, 2563) ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ เลียวนาร์ด จะหาสาเหตุที่พยายามเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ถอดเทปที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim) พร้อมฟังเทป และอ่านทบทวนหลายๆ ครั้ง จนเข้าใจประสบการณ์ที่ชัดเจน 2) นำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป แยกแยะประเด็นหลัก ประเด็นย่อย 3) จัดหมวดหมู่สรุปรวมประเภทของเรื่องหรือประเด็นย่อยที่ได้ที่มีเนื้อหาเข้ากลุ่มกัน สรุปเป็นประเด็นหลัก(Themes) 4) พิจารณาแต่ละประเด็นและความหมายของคำ มาเป็นแบบอย่าง (Exemplars) หรือเป็นเรื่องที่สามารถอธิบายความหมายของสถานการณ์นั้น 5) การจำแนกข้อมูลที่ได้ตามความหมาย ทำให้เกิดความเข้าใจภายใต้บริบทนั้น

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณารับรองและอนุมัติจาก

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม บนพื้นฐานของหลักจริยธรรมการวิจัยสากล IRB SNC 024/2564 วันที่ 27 ตุลาคม 2564 โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดของโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ การวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และให้ผู้มีส่วนร่วมการวิจัยเซ็นยินยอมเข้าร่วมวิจัยด้วยตนเอง และสามารถปฏิเสธหรือยุติในการเข้าร่วมวิจัยและไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งได้ชี้แจงถึงวิธีและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยอย่างครบถ้วนและข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับโดยมีเพียงผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และไม่มีการใช้ชื่อของผู้ให้ข้อมูลในการนำเสนอผลการศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

ผลการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นพยาบาลประจำการมีประสบการณ์การเป็นพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ในการฝึกปฏิบัติงานรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล ตั้งแต่ 3 – 18 ปี จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระบวนการทำงานของพี่เลี้ยง จำแนกเป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. การได้รับมอบหมายเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง
2. ระยะเวลาเตรียมความพร้อมการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การเตรียมความรู้ และ 2) การเตรียมใจ
3. การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) สร้างสัมพันธภาพ 2) บทบาทผู้สอน 3) บทบาทผู้ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา 4) ทบทวนการทำงาน และ 5) การเป็นแบบอย่าง
4. ระยะเวลาสิ้นสุดการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การติดตามประเมินผล และ 2) สุขใจในการทำงาน โดยมียุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การได้รับมอบหมายเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง โดยแต่ละปีการศึกษานั้น วิทยาลัยพยาบาล ศรีมหาสารคามมีการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ ของการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติการบริหารการพยาบาล เพื่อให้ นักศึกษาฝึกปฏิบัติบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม เป็นผู้นำและผู้ตามในทีมการพยาบาล การทำงานเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการบริหารคุณภาพ โดยใช้หลักฐาน เชิงประจักษ์ ความปลอดภัยของผู้รับบริการ การดูแลด้วยความเอื้ออาทรด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และ คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวได้ใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยง แบบ 1: 1 มาใช้ในการสอนภาคปฏิบัติ โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาจะดำเนินการประสาน แผนการฝึกร่วมกับกลุ่มการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย และตัวแทนพยาบาลพี่เลี้ยง เนื่องจาก พยาบาลพี่เลี้ยงบางส่วนติดภาระกิจทั้งชั้นเวร และภารกิจส่วนตัว ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“การได้มาเป็นพี่เลี้ยง เพราะได้รับมอบหมายจากหัวหน้าตึกค่ะ หัวหน้าแจ้งว่าน้องจะมาฝึกบริหาร ให้อู๋ดูแลสอนงานน้อง” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 2, 2565)

“น้องจะมาฝึกปฏิบัติวิชาบริหาร พอคิดว่าตัวหนูลดยเข้า หัวหน้าเลยมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงในการสอนน้องทำหน้าที่ Incharge Leader” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 6, 2565)

“พอดีปีที่แล้วหนูเคยเป็นพี่เลี้ยงน้องฝึกบริหาร ปีนี้หัวหน้าเลยมอบหมายให้ทำหน้าที่พี่เลี้ยงต่อค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 8, 2565)

“เห็นว่าน้องขึ้นฝึกเฉพาะเวรเช้าใช้ไหมคะ หัวหน้าเลยมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงน้องค่ะ หัวหน้าว่าจะได้ดูแลน้องต่อเนื่อง เพราะเดือนหน้าหนูลอยเข้าค่ะ (เวรเช้า)” (พยาบาลพี่เลี้ยง รายที่ 1, 2565)

ประเด็นที่ 2 การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง

บทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พยาบาลพี่เลี้ยง ผู้ให้ข้อมูล กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ไว้ 2 ประเด็น คือ

1. การเตรียมความรู้ เนื่องจากพยาบาลพี่เลี้ยงจะต้องทำการสอน และนิเทศนักศึกษาพยาบาล ดังนั้นพยาบาลพี่เลี้ยงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ในการดูแลผู้ป่วย ในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกทางการแพทย์ การพยาบาล การประสานงาน การประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ทางพยาบาลและสาขาที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วย นอกจากนี้ยังต้องสอนงานในด้านการบริหารจัดการ การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การบริหารทรัพยากร ในการฝึกปฏิบัติบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม ตามวัตถุประสงค์รายวิชา ปฏิบัติการบริหารการพยาบาล ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“การมีน้องมาฝึกปฏิบัติงานก็ดีนะคะ จะได้เตรียมความรู้ เพราะบางที่จบมานาน แถม ช่วงนี้โควิด-19 ไม่ค่อยได้ไปอบรม สงสัยต้องหาหนังสือมาอ่านแล้ว กลัวน้องถามแล้วตอบไม่ได้” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 1, 2565)

“น้องจะมาฝึกต้องมีการเตรียมความรู้นี้แหละค่ะ สำคัญเลยคะ เพราะหากน้องถามตอบ น้องไม่ได้ คงอายแย่ (หัวเราะ) และคงต้องสอนน้องเกี่ยวกับเรื่องการบริหาร การเป็น Incharge Leader ซึ่งน้องที่มาจากยังไม่เคยฝึก เป็น Incharge Leader น้องไม่เคยทำแ่น ๆ ค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 4, 2565)

“น้องมาฝึก ก็อยากเตรียมความรู้ เพราะหากเรามีความรู้ก็จะทำให้มั่นใจในการสอน น้อง ซึ่งปัจจุบันความรู้ใหม่มันเกิดขึ้นเยอะ มันไม่ได้อยู่กับที่ แต่ก็โชคดีนะคะยุคนี้เราสามารถ search net ได้ เห็นน้องมาฝึกกรรายวิชาผู้ใหญ่ เราถามไปน้องสไลด์มีมือแป็บเดียวตอบได้เลย เรายิ่งจะรู้ไม่ทันน้อง ๆ ค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 8, 2565)

2. การเตรียมใจ เป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ กล่าวคือพยาบาลพี่เลี้ยงใน ภาระงานประจำก็มีมากอยู่แล้ว ทำให้ไม่มีเวลานิเทศและสอนได้อย่างใกล้ชิด รวมถึงการคาดเดาถึงศักยภาพของนักศึกษาพยาบาลที่จะได้รับมาดูแล ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“ต้องเตรียมใจค่ะ เพราะเราไม่รู้ว่าจะเจอน้องแบบไหน มีความรู้มากน้อยแค่ไหน เพราะฝึกบริหาร โรคก็ต้องรู้ การพยาบาลก็ต้องทำ หากน้องไม่ได้เตรียมความรู้มา มาจะรับ อย่างเดียว คงหนักพอสมควร แต่ก็ต้องสอนแหละค่ะ แต่หากได้น้องเก่ง ขยัน ก็โชคดีไป ไม่หนัก มา แต่นั่นแหละค่ะเตรียมใจไว้เลย (หัวเราะ)” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 3, 2565)

“ก็ต้องมีการเตรียมใจที่จะยอมรับค่ะ เพราะงานที่ตึกก็เยอะและยุ่งมาก นื่องมาฝึกก็เป็นภาระที่เพิ่มขึ้นมา หากได้นื่องเก่งก็ดีไปค่ะ แต่หากได้นื่องที่ไม่เก่ง แกรมมันใจสูงๆ ไม่ค่อยฟังไม่ถาม นี่ก็หนัก ทำใจไว้เลยค่ะ แต่ก็อย่างว่าค่ะหากนื่องมาฝึกก็ต้องสอนนื่อง ไม่อย่างนั้นนื่องก็จะไม่เป็น ส่งเวรไม่ได้ คิดถึงสมัยเราค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 9, 2565)

“คงมีการทำใจค่ะ เพราะเราไม่รู้จะเจอสถานการณ์ยังไง อาจเป็นทั้งด้านบวก ด้านลบ ก็คือ (ทำท่าคิด) ได้นื่องแบบไหน จะเก่งหรือไม่ และหากทำผิดพลาดก็ต้องรับผิดชอบ เพราะนื่องยังไม่ไปประกอบวิชาชีพ แต่หากได้นื่องเก่งๆ ก็สบาย (หัวเราะ)” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 10, 2565)

ประเด็นที่ 3 การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง พยาบาลพี่เลี้ยงกล่าวถึงบทบาทในการสอน การนิเทศนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย คือ

1. สร้างสัมพันธภาพ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างพยาบาลพี่เลี้ยงกับนักศึกษาพยาบาล เป็นการทำความรู้จักกันก่อนที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย เชื่อถือ และไว้วางใจ ทำให้นักศึกษาพยาบาลกล้าที่จะซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย หรือแม้กระทั่งปรึกษาหารือกับพยาบาลพี่เลี้ยงทั้งด้านการเรียนรู้ ความเป็นอยู่ การปรับตัว ปัญหา ความคับข้องใจ การให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นต้น ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“นื่องมาวันไหนคะ นื่องมาฝึกคงตื่นเต้น กังวลใจ คงต้องพูดคุยสร้างสัมพันธภาพดีๆ กับนื่องก่อนค่ะ คงคุยเรื่องทั่วไป ยังไม่เน้นวิชาการมาก เพราะหนูกลัวว่านื่องมาฝึกจะเครียด คงให้นื่องพูดคุยระบายความรู้สึกก่อนค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 1, 2565)

“ช่วงที่นื่องมาฝึกได้สร้างความคุ้นเคยกับนื่องก่อนคะให้นื่องเปิดใจ บอกถึงวัตถุประสงค์ในการมาฝึกว่าอยากได้อะไร อยากให้พี่เพิ่มเติมความรู้เรื่องอะไรบ้าง เพราะนื่องมาใหม่ ไม่คุ้นเคยสถานที่ และลักษณะงาน คงต้องเครียดอยู่แล้ว สิ่งแรกที่ต้องทำคงต้องทำให้นื่องสบายใจ รู้สึกผ่อนคลายโดยสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเองกับนื่องก่อนค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 3, 2565)

2. บทบาทผู้สอน พยาบาลพี่เลี้ยงมีการถ่ายทอดความรู้ และทักษะการปฏิบัติการพยาบาล ด้วยการสอน หรือการร่วมปฏิบัติงาน รวมถึงการฝึกปฏิบัติบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม เพื่อให้ให้นักศึกษาพยาบาลสามารถประยุกต์ความรู้จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“วันแรกที่นื่องมาได้ปฐมนิเทศ แล้วสอนงานในบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีมเลยทันทีค่ะ แต่ยังไม่ให้นื่องฝึกทำนะคะ ให้สังเกตที่ไปก่อน” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 5, 2565)

“วิชาการ เป็นวิชาที่นื่องยังไม่เคยฝึกใช้ใหม่คะ แกรมการปฏิบัติงานในส่วนหัวหน้าเวร หัวหน้าทีมก็คนละเรื่องกับฝึกวิชาผู้ใหญ่ สมัยอยู่ปี 2 ปี 3 เพราะต้องทำหน้าที่ในการบริหารงานในเวรให้เรียบร้อย ทั้งงานเอกสาร งานพยาบาลที่ต้องดูแลคนไข้ ก็ต้องสอนใหม่หมด

และให้น้องสังเกตพี่ทำด้วยค่ะ เพราะจะอาศัยว่าพี่พูดคงไม่หมด สอนในวันแรกที่มาค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 13, 2565)

3. บทบาทผู้ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา พยาบาลพี่เลี้ยงนอกจากจะดูแล สอนงาน ให้กับนักศึกษาพยาบาลแล้ว ข้อค้นพบอีกประเด็นคือ พยาบาลพี่เลี้ยงมีการในคำแนะนำ และ คำปรึกษาเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงเรื่องส่วนตัว ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“เวลาทำงานเมื่อน้องเกิดปัญหา ก็จะมาปรึกษา มีทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว เรื่อง งานก็ส่วนใหญ่การประสานแพทย์ การส่งต่อข้อมูล เช่น พวกประสาน OR พวกนี้แหละค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 7, 2565)

“น้องมีปัญหาเรื่องทำงาน สงสัยว่าทำไมพี่คนนั้นให้ทำแบบนี้ ส่วนพี่คนนี้ก็ให้ทำแบบนี้ บางครั้งน้องก็สับสน ไม่กล้าตัดสินใจ ก็ต้องมาปรึกษา บางครั้งก็ให้น้องตัดสินใจเองก่อนค่ะ แล้วค่อยแนะนำว่าที่ทำไมมันมีผลดี ผลเสียอย่างไรค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 16, 2565)

4. ทบทวนการทำงาน ในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาแต่ละวัน พยาบาลพี่เลี้ยง ร่วมกับนักศึกษาพยาบาลจะมีการทบทวนการฝึกปฏิบัติงาน ทั้งในระหว่างการฝึกปฏิบัติ และ เมื่อสิ้นสุดการฝึกในแต่ละวัน ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“เวลาทำงานเสร็จแต่ละวันก็จะให้น้องประเมินตนเองในการทำงานว่าวันนี้เป็นอย่างไร บ้าง มีปัญหาอุปสรรคอะไรไหม แล้วแบบประเมินที่น้องให้มาแต่ละวันก็จะให้น้องประเมินก่อน ด้วยดินสอว่าจะประเมินให้ตัวเองเท่าไร แล้วค่อยส่งมา พี่ก็จะประเมินให้ แล้วก็บอกถึงข้อดี ข้อด้อยของน้องในแต่ละวันค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 12, 2565)

“ในแต่ละวันที่น้องทำหน้าที่ Incharge Leader หลังลงเวรจะมานั่งคุยกัน ทบทวน การปฏิบัติงานค่ะว่าทำได้ดีมากน้อยแค่ไหน มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ จะปรับปรุงพัฒนา อะไรบ้าง เพื่อให้น้องได้คิดและวางแผนพัฒนาตนเองต่อไปค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 16, 2565)

5. การเป็นแบบอย่าง การเป็นแบบอย่างที่ดีของพยาบาลพี่เลี้ยง ทั้งด้านวิชาการ ด้าน พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ดี อาทิ ด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติงานและบุคลิกภาพที่ดี เนื่องจาก ในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งยังไม่รู้ถึงทิศทางการปฏิบัติในบทบาทหน้าที่ จึง ได้เรียนรู้จากแบบอย่าง เช่น แบบอย่างด้านวิชาการ แบบอย่างในการปฏิบัติงาน และแบบอย่าง ในด้านบุคลิกภาพ ของพยาบาลพี่เลี้ยง ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“เท่าที่ให้น้องประเมินการนิเทศของหนู น้องก็ชมค่ะ บอกว่าจะเอาหนูเป็นแบบอย่าง ทั้งเรื่องวิชาการ และเรื่องการทำงาน น้องบอกว่าอยากเก่งเหมือนพี่ (หัวเราะ)” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 2, 2565)

“บางอย่างบางเรื่องเราไม่สามารถพูดหรือบอกเขาได้หมดค่ะ มันเยอะ ก็ได้แต่สอนน้อง ว่าดูพี่ๆ เวลาทำงาน ว่าพี่คนไหนทำได้ดี ดีเพราะอะไร ก็นำมาปรับใช้ ซึ่งโดยส่วนตัวก็พยายาม

ทำตัวให้เป็นแบบอย่างน้องค่ะ เพราะคิดว่าตัวอย่างที่ดีมีค่ามากกว่าคำสอน” (พยาบาลพี่เลี้ยง รายที่ 11, 2565)

ประเด็นที่ 4 ระยะเวลาสิ้นสุดการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง เมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล พยาบาลพี่เลี้ยงจะยุติการปฏิบัติบทบาท ซึ่งการประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย คือ

1. การติดตามประเมินผล เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล พยาบาลพี่เลี้ยงจะทำการประเมินผลในภาพรวมการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“ก่อนหน้านี้ก็จะประเมินกับน้องทุกวันค่ะ ในการทำหน้าที่ Incharge Leader และเมื่อสิ้นสุดการฝึกก็จะมานั่งประเมินภาพรวมกัน การประเมินก็จะบอกถึงว่าน้องทำได้มากน้อยแค่ไหน ต้องพัฒนาอะไรบ้างค่ะ แล้วให้น้อง feed back การนิเทศตัวเองด้วยค่ะ ว่าเป็นอย่างไรร” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 11, 2565)

“หลังฝึกงานเสร็จ ก็จะมาประเมินให้คะแนน และก็พูดคุยถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของน้อง โดยให้น้องประเมินตนเองก่อน แล้วค่อยประเมินน้อง หากเห็นต่างจากน้องก็จะอธิบายถึงเหตุผลกับน้องค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 15, 2565)

2. สุขใจในการทำหน้าที่ การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง มีบทบาทในการสอน และการนิเทศอบรม บ่มเพาะนักศึกษา เพื่อเติบโตเป็นวิชาชีพพยาบาลที่มีคุณภาพนั้น ถึงแม้ว่านักศึกษาจะจบไปแล้ว ก็ได้สร้างความสุขใจ ความภาคภูมิใจกับพยาบาลพี่เลี้ยง ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์

“รู้สึกภูมิใจ และมีความสุขมากค่ะ เมื่อเห็นน้องทำได้ พัฒนาขึ้น คิดว่าเมื่อเขาจบไปคงเป็นพยาบาลที่ดี เราก็คงได้แต่เป็นกำลังใจให้เขา และบอกเขาอยู่ค่ะว่ามีปัญหาอะไรก็โทรมาปรึกษาพี่ได้ หรือทักไลน์มาก็ได้ค่ะ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 12, 2565)

“ดีใจนะค่ะที่ได้รับโอกาสเป็นพี่เลี้ยง มีความสุขมากค่ะ ช่วงที่อยู่กับน้อง น้องก็ช่วยได้เยอะ น้องเก่งค่ะ สอนครั้งสองครั้งก็เป็นแล้ว น้องจบกลับไปก็ภูมิใจ และดีใจค่ะที่ได้ทำหน้าที่นี้” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 14, 2565)

“รู้สึกภูมิใจ และมีความสุขค่ะ เพราะเราได้มีโอกาสได้สร้างวิชาชีพพยาบาล ได้มีโอกาสช่วยเหลือหลอม มีอะไรก็สอนเขาหมดค่ะ หมดใจหมดพลังเลย น้องก็น่ารัก แล้วก็เก่งด้วยค่ะ ” (พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 15, 2565)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษานี้ ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงประสบการณ์การเป็นพยาบาลที่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล สามารถอภิปรายผลแต่ละหมวดหมู่ ได้ดังนี้

การได้รับมอบหมายเป็นพยาบาลที่เลี้ยง ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงเกิดขึ้นหลังจากการได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยคัดเลือกจากคุณสมบัติตามเกณฑ์ รวมถึงเป็นผู้มีประสบการณ์ เพื่อให้พยาบาลที่เลี้ยงได้ดูแลนักศึกษาพยาบาล แบบ 1: 1 กล่าวคือพยาบาลที่เลี้ยง 1 คน ดูแลนักศึกษาพยาบาล 1 คน ทำให้พยาบาลที่เลี้ยงต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ตนรับผิดชอบในความดูแล ทุกชั้นตอนตั้งแต่ปฐมนิเทศงาน สอนทักษะการพยาบาล ทักษะการบริหารในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม การติดต่อประสานงาน การแก้ไขปัญหาต่างๆ และเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของโกลเดนเบิร์ก (Glodenberg, D., 1988) การมอบหมายงานให้กับพยาบาลที่เลี้ยงมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงหลักต่อน้องใหม่ แบบ 1: 1 แบบ 2: 1 และแบบเถา ซึ่งการมอบหมายงานในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลสำหรับพยาบาลที่เลี้ยงนั้น เป็นแบบ 1: 1 ส่งผลให้การทำหน้าที่เป็นพยาบาลที่เลี้ยงต้องมีใจจดจ่อกับการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ตนรับผิดชอบ ส่งผลให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา สอดคล้องกับการศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลที่เลี้ยงแบบเถาในการดูแลพยาบาลจบใหม่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน พบว่าการมอบหมายพยาบาลที่เลี้ยงแบบ 1: 1 ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน แต่ในการปรับตัวเข้ากับพยาบาลที่เลี้ยงต้องใช้เวลาไม่นาน ไม่สนิทกับพยาบาลคนอื่น ๆ จึงอาจไม่กล้าขอคำปรึกษาจากพยาบาลคนอื่น (ชวีภา นฤพนธ์จิรกุล และอารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2563)

การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง ผลศึกษาพบว่าพยาบาลที่เลี้ยงมีการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงไว้ 2 ประเด็นย่อยคือ จะมีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ และการเตรียมใจของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไป ประเด็นการเตรียมความรู้ การพัฒนาตนเองของพยาบาลที่เลี้ยงต้องไม่หยุดที่จะเรียนรู้ต้องพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาตนเองเป็นการปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งจะเป็นประสบการณ์ตรงที่จะทำให้การรับรู้สมรรถนะส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับการที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ จริยธรรม จรรยาบรรณ กฎหมาย การพยาบาล วิชาการและการวิจัย เทคโนโลยีและสารสนเทศ เป็นต้น (อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์, 2561) ในส่วนประเด็นการเตรียมใจ เนื่องจากพยาบาลที่เลี้ยงไม่สามารถคาดเดาสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลได้ ไม่ทราบถึงลักษณะของ

นักศึกษาพยาบาลที่จะรับไว้ในความดูแลจะเป็นอย่างไร จึงมีการเตรียมใจ และพร้อมที่จะยอมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งสอดคล้องกับการเป็นพี่เลี้ยง: สมรรถนะส่วนบุคคลของพยาบาล พบว่า การเตรียมความพร้อมของพยาบาลพี่เลี้ยงจะมีการเตรียมทั้งด้านความรู้ และการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจที่จะร่วมรับผิดชอบกับนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติในแต่ละสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น มีการฝึกความอดทนอดกลั้นทางอารมณ์ในสถานการณ์ตั้งเครียดต่างๆ เพื่อให้ผ่านพ้นสถานการณ์เหล่านั้นไปได้ (อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์, 2561)

การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) สร้างสัมพันธ์ภาพ 2) บทบาทผู้สอน 3) บทบาทผู้ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา 4) ทบทวนการทำงาน และ 5) การเป็นแบบอย่าง โดย**ประเด็นย่อยที่ 1 สร้างสัมพันธ์ภาพ** พยาบาลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พยาบาลพี่เลี้ยง เมื่อมีนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล จะเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ด้วยการสร้างสัมพันธ์ภาพ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย สอดคล้องกับการศึกษาสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยงพบว่า นักศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลภายใต้การนิเทศของพยาบาลพี่เลี้ยงนั้น ต้องอาศัยทักษะการปฏิสัมพันธ์บุคคลระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลพี่เลี้ยง และสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ช่วยสร้างศรัทธาในการฝึกปฏิบัติงานและหล่อหลอมขัดเกลาให้นักศึกษาให้มีคุณสมบัติของการเป็นพยาบาลที่ดีในอนาคต ในด้านนี้พยาบาลพี่เลี้ยงจะเป็นผู้มีความสุภาพเรียบร้อย มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีการแสดงพฤติกรรมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม เหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถกระทำกิจกรรมการพยาบาลและบทบาทหน้าที่อื่นๆ ร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี (เนนทกา สวัสดิพานิช และพิริยลักษณ์ ศิริสุภลักษณ์, 2563) **ประเด็นย่อยที่ 2 บทบาทผู้สอน** ซึ่งพยาบาลพี่เลี้ยงจะแสดงในบทบาทนี้มากที่สุด สอดคล้องกับ การเป็นพี่เลี้ยง: สมรรถนะส่วนบุคคลของพยาบาล พบว่ากระบวนการสอนนับเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของพยาบาลพี่เลี้ยง เพราะพยาบาลพี่เลี้ยงมีบทบาทในการสอนไม่แตกต่างจากอาจารย์พยาบาลเลย เมื่อนักศึกษาขึ้นฝึกปฏิบัติงาน เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลยังไม่สามารถนำความรู้ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติได้ครอบคลุม พยาบาลพี่เลี้ยงจึงต้องมีการวางแผนการสอน การฝึกทักษะทางการบริหาร และทักษะทางการพยาบาล เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์ครบถ้วน รวมถึงนักศึกษาฝึกปฏิบัติบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม การรับ- ส่งเวร ขั้นตอนการรับส่งเวร การรายงานเกี่ยวกับอาการผู้ป่วย การทำงานร่วมกับสาขาวิชาชีพอื่น การเป็นผู้นำ conference การประชุมปรึกษาทางการพยาบาล การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง สอนบุคลิกภาพของผู้นำ ฝึกความมั่นใจในการปฏิบัติงาน การมอบหมายงานให้เหมาะสมบุคคล การตรวจเยี่ยมผู้ป่วยร่วมกับทีม การตรวจเยี่ยมผู้ป่วยก่อนรับและส่งเวร เพื่อให้สามารถฝึก

ปฏิบัติงานได้ด้วยความมั่นใจ สอดคล้องกับการศึกษา การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล พบว่า ด้านการเป็นตัวแบบ พยาบาลพี่เลี้ยงที่มีลักษณะตัวแบบที่ดี จะมีบุคลิกลักษณะเป็นผู้ยึดมั่นในความมีคุณธรรมจริยธรรม มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ประพฤติดีทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องงานส่วนรวม (วิไลลักษณ์ เนตรประเสริฐกุล และปาริชาติ จันทร์สุนราพร, 2564) **ประเด็นย่อยที่ 3 บทบาทผู้ให้คำแนะนำ และคำปรึกษา** เนื่องจากการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาในรายวิชาปฏิบัติบริหารการพยาบาลยังขาดประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม ตลอดจนถึงต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรและระบบงาน พยาบาลพี่เลี้ยงจึงต้องทำหน้าที่ในการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้และให้กำลังใจในการฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งการดูแลนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติงานแบบ 1: 1 นั้น เอื้อให้พยาบาลพี่เลี้ยงและนักศึกษาพยาบาลมีความสนิทสนม สามารถพูดคุย ปรึกษากันได้ทั้งเรื่องการฝึกปฏิบัติงานและเรื่องส่วนตัว สอดคล้องกับการศึกษา การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล พบว่าการให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลในการพัฒนาความรู้นักศึกษา และให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานจะทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการฝึกปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิไลลักษณ์ เนตรประเสริฐกุล และปาริชาติ จันทร์สุนราพร, 2564) **ประเด็นย่อยที่ 4 ทบทวนการทำงาน** ในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา พยาบาลพี่เลี้ยงจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้ทบทวนการปฏิบัติงานทั้งระหว่างการฝึกปฏิบัติ และเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา การทบทวนการทำงานพยาบาลพี่เลี้ยงให้นักศึกษาได้ประเมินการทำงานในแต่ละวันถึงความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม ภาวะผู้นำ การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการฝึกปฏิบัติ จากนั้นพยาบาลพี่เลี้ยงได้ให้ข้อมูลการประเมินการฝึกปฏิบัติงานย้อนกลับที่ถูกต้องตรงกับสภาพจริงแก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลพี่เลี้ยงแบบเก่าในการดูแลพยาบาลจบใหม่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน พบว่า เมื่อฝึกปฏิบัติผ่านไปมีการประเมินผลการทำงานว่า ผ่านได้หรือไม่ พยาบาลพี่เลี้ยงต้องสามารถจำแนกผู้เรียนซึ่งจุดเด่นจุดด้อย ประเมินนักศึกษาด้วยความยุติธรรมจึงจะได้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้องตรงสภาพจริงของนักศึกษา รวมถึงสังเกตความสามารถจริงของการฝึกปฏิบัติ (ชวีกา นฤพนธ์จิรกุล และอารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2563) **ประเด็นย่อยที่ 5 การเป็นแบบอย่าง** พยาบาลพี่เลี้ยงแสดงถึงพฤติกรรมอันเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้กับนักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้จากตัวแบบที่ดีที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาการศึกษาประสบการณ์ของพยาบาลพี่เลี้ยงแบบเก่าในการดูแลพยาบาลจบใหม่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน พบว่า การประพฤติตนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีทั้งด้านส่วนตัว และด้านวิชาชีพต้องมีพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้จากสังคม

(ชวีกา นฤพนธ์จิรกุล และอารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2563) โดย พยาบาลพี่เลี้ยงแสดงพฤติกรรม การเป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านคุณลักษณะด้านส่วนตัว ได้แก่ การปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ อดทน ตรงต่อเวลา รวมทั้งการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย และคุณลักษณะด้านวิชาชีพที่เป็น ได้แก่ การปฏิบัติกรพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ ปฏิบัติต่อผู้ป่วยและญาติโดยคำนึงถึงสิทธิ ผู้ป่วยและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ส่วนด้านปฏิบัติทางคลินิก พยาบาลพี่เลี้ยงจะแสดงออกถึงการเป็นนักวิชาการที่มีความชำนาญในสาขาที่ตนรับผิดชอบ ใน กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล รวมถึงมีการพัฒนาตนเองศึกษาหาความรู้ ใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพการพยาบาล รวมถึงด้านการให้คำแนะนำปรึกษาพยาบาลพี่เลี้ยงจะให้ คำแนะนำและช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางตัวที่เหมาะสม กับผู้ป่วย ทีมการพยาบาล และสหสาขาวิชาชีพ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้ปฏิบัติสืบทอด กันมาจากพยาบาลรุ่นพี่รุ่นน้อง (ชวีกา นฤพนธ์จิรกุล และอารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2563)

ระยะสิ้นสุดการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง ในการสอนภาคปฏิบัติรายวิชา ปฏิบัติการบริหารการพยาบาลของพยาบาลพี่เลี้ยงเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการทำหน้าที่ไปแล้วนั้น ความเป็นพี่เลี้ยงยังเป็นประสบการณ์ที่ถูกจดจำไว้ในใจของพยาบาลพี่เลี้ยงตลอดเวลา ผล การศึกษาในระยะสิ้นสุดการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงพบว่า ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การติดตามประเมินผล และ 2) สุขใจในการทำหน้าที่ โดยประเด็นย่อยที่ 1 **การติดตามประเมินผล** หลังจากพยาบาลพี่เลี้ยงสิ้นสุดบทบาท จะมีการประเมินผลการฝึก ปฏิบัติงานนักศึกษาถึงการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามคู่มือการฝึกปฏิบัติ ทั้งด้านทักษะ การปฏิบัติหัวหน้าเวร หัวหน้าทีม ภาวะผู้นำ รวมถึงพฤติกรรมผลการฝึกปฏิบัติงานที่แสดงออกถึง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และความมีวินัยของนักศึกษา เช่น ตรงต่อเวลา การแต่งกาย เป็นต้น (วิไลลักษณ์ เนตรประเสริฐกุล และปาริชาติ จันทร์สุนทรภาพร, 2564) และในส่วนประเด็นย่อย ที่ 2 **สุขใจในการทำหน้าที่** ภายหลังจากการปฏิบัติบทบาท พยาบาลพี่เลี้ยงเกิดความสุขใจที่ได้ร่วม ในการสอน กล่อมเกลาวินิจฉัยพยาบาล และคอยดูแลสุขภาพใจของนักศึกษาพยาบาล สอดคล้องกับแนวโน้มการใช้พยาบาลพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน พบว่าพยาบาลพี่ เลี้ยงมีความสุขและมั่นคงในการทำหน้าที่ สอนนักศึกษาพยาบาลซึ่งทั้ง 2 ฝ่ายเรียนรู้ร่วมกัน ดี ใจที่ได้ใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาพยาบาล ช่วยลดความวิตกกังวลของนักศึกษาต่อการฝึกปฏิบัติงาน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ละต่อวิชาชีพ รวมทั้งภาคภูมิใจ ที่มีส่วนช่วยในการสร้างนักศึกษาให้สำเร็จเป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่ดีในอนาคต (ละเอียด แจ่มจันทร์ และสิริลักษณ์ ภูมิศรีแก้ว, 2561)

สรุป/ ข้อเสนอแนะ

การปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงเริ่มจากการได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการจากหัวหน้าหอผู้ป่วยที่จะทำหน้าที่สอนและนิเทศนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล จากนั้นพยาบาลที่เลี้ยงได้มีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง ปฏิบัติบทบาท จนกระทั่งเสร็จสิ้นการปฏิบัติบทบาท ทำให้เกิดความเข้าใจถึงความสำคัญของพยาบาลที่เลี้ยงต่อการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นการปฏิบัติหน้าที่ผ่านประสบการณ์การทำงานที่ในการสอนและถ่ายทอดความรู้ด้วยประสบการณ์จริง นอกจากนี้ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมของพยาบาลที่เลี้ยงในการสอนและนิเทศนักศึกษาพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป **ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย** พยาบาลที่เลี้ยง ภายหลังได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหอผู้ป่วย มีการเตรียมการเป็นพยาบาลที่เลี้ยงด้วยตนเอง ซึ่งพยาบาลที่เลี้ยงแต่ละคนมีรูปแบบการเตรียมตัวที่แตกต่างกันทำให้นักศึกษาพยาบาลได้รับความรู้ ทักษะความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับแนวคิดพยาบาลที่เลี้ยง การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล **ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป** จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงมีความแตกต่าง หลากหลายของแต่ละบุคคล ดังนั้นควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพพยาบาลที่เลี้ยง รวมถึงการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาตามประสบการณ์ของพยาบาลที่เลี้ยง ซึ่งเป็นมุมมองด้านเดียวในการบอกเล่าประสบการณ์การทำงานของพยาบาลที่เลี้ยง และอาจมีมุมมองที่แตกต่างจากการบอกเล่าประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล ดังนั้นควรมีการศึกษาการทำงาน of พยาบาลที่เลี้ยงจากประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา โปรยเงิน และแสงจันทร์ สุนันตะ. (2561). การพัฒนาศักยภาพการสอนสำหรับพยาบาลที่เลี้ยง วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาลทหารบก, 19 (3), 38-43.
- ชวิกา นฤพนธ์จิรกุล และอารีย์วรรณ อ่วมตานี. (2563). ประสบการณ์ของพยาบาลที่เลี้ยงแบบเถาในการดูแลพยาบาลจบใหม่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน. วารสารพยาบาลตำรวจ, 11 (1), 12-23.

- ชัชวาล วงศ์สารี. (2563). การออกแบบวิจัยเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยา: สาขาพยาบาลศาสตร์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 10(1), 1-27.
- นันทกา สวัสดิพานิช และพริยลักษณ์ ศิริศุภลักษณ์. (2563). พยาบาลพี่เลี้ยงในศตวรรษที่ 21: แนวทางการพัฒนาเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ของผู้เรียน. วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล, 36 (2), 263-272.
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 1. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 2. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 3. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 4. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 5. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 6. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 7. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 8. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 9. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 10. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 11. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 12. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 13. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)

- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 14. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 15. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- พยาบาลพี่เลี้ยงรายที่ 16. (มกราคม 2565). ประสบการณ์การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการบริหารการพยาบาล. (ธีรภัทร นวลแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)
- ละเอียดย แจ่มจันทร์ และสิริลักษณ์ ภูมิศรีแก้ว. (2561). แนวโน้มการใช้พยาบาลพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน. วารสารพยาบาลทหารบก, , 19 (ฉบับพิเศษ), 34-38.
- วิไลลักษณ์ เนตรประเสริฐกุล และปาริชาติ จันทร์สุนราพร. (2564). การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลพี่เลี้ยง โรงพยาบาลวชิรพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก, 22 (3), 313- 321.
- สภาการพยาบาล. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 205 ง หน้า 59 (19 สิงหาคม 2562).
- อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์. (2561). การเป็นพยาบาลพี่เลี้ยง: ความท้าทายสมรรถนะส่วนบุคคลของพยาบาล. วารสารทหารบก, 19 (ฉบับพิเศษ), 22-30.
- Benner, P. (2001). From novice to expert: excellence and power in clinical nursing practice. New Jersey: Prentice Hall.
- Glodenberg, D. (1988). Preceptorship: A one-to-one relationship with a triple “P” rating (Preceptor, Preceptee, Patient). Nurse Forum, 23(1): 10-5.
- Heidegger, M. (1992). What Call for Thinking? In Basic Writing. San Francisco: Harpercollins.
- Kalischuk, R.G., et al. (2013). Nursing Preceptors Speak Out: An Empirical Study. Journal of Professional Nursing: Official Journal of the American Association of Colleges of Nursing, 29 (1), 30-38.
- Lincoln YS., & Guba EG. (1985). Naturalistic inquiry. Newburg Park: Sage.